
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 06.044.5:336.012.23

Л. М. Ремньова, к. е. н., доцент,
Ю. В. Ніколаєнко, к. е. н., доцент**КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПАРАДИГМАЛЬНИХ ЗРУШЕНЬ
У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІД ВПЛИВОМ
ГЛОБАЛЬНИХ МЕГАТРЕНДІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Анотація. У статті розглянуто вплив світових мегатрендів економічного розвитку (глобалізації, фінансіалізації, інформатизації, інтелектуалізації, соціалізації) на фінансову систему як об'єкт управління. До основних наслідків такого впливу віднесено: появу якісно нових послуг, фінансових продуктів та фінансових інструментів; видозміну механізмів та обсягів надання фінансових послуг в умовах підвищення фінансових ризиків, посилення нестабільності та циклічності розвитку фінансових ринків, загрози світових фінансових криз; складність у досягненні рівноважного стану фінансової системи через розбалансованість грошових потоків і відриву грошової маси від реального забезпечення; ущільнення простору та зменшення витрат часу на проведення міжнародних фінансових операцій, «віртуалізація» фінансових інструментів та об'єктивне підвищення потреби у захисті від кіберзагроз; перетворення фінансового менеджменту у реальний драйвер ефективності відтворювальних процесів, впровадження нових ідей та інновацій; необхідність переорієнтації фінансових потоків на сталий розвиток та пошук нових критеріїв ефективності інвестиційної та фінансової діяльності економічних суб'єктів в системі «природа-виробництво-суспільство». Зроблено висновок щодо зміни концептуальних засад формування нової парадигми фінансового менеджменту в XXI столітті. До основних принципів формування системи фінансового менеджменту у змінюваному глобальному середовищі віднесено: домінування парадигми цінності як основи вартісно-орієнтованого фінансового менеджменту; пріоритет адаптивного фінансового управління змінами за фазами циклів; визнання в якості основного критерію ефективності максимізації операційних грошових потоків; підвищення ролі фінансових менеджерів у вирішенні агентських конфліктів; трансформація інформації, знань та інновацій в основний ресурс фінансового управління; необхідність розробки стратегій сталого управління фінансами.

Ключові слова: фінансова система, фінансовий менеджмент, глобальні мегатренди, вартісно-орієнтоване управління фінансами.

Л. М. Ремнёва, к. э. н., доцент,
Ю. В. Николаенко, к. э. н., доцент**КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ ПАРАДИГМАЛЬНЫХ СДВИГОВ
В СИСТЕМЕ ФИНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА ПОД ВЛИЯНИЕМ
ГЛОБАЛЬНЫХ МЕГАТРЕНДОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ**

Аннотация. В статье рассмотрено влияние мировых мегатрендов экономического развития (глобализации, финансиализации, информатизации, интеллектуализации, социализации) на финансовую систему как объект управления. К основным последствиям такого влияния отнесены: появление качественно новых услуг, финансовых продуктов и финансовых инструментов; видоизменение механизмов и объемов предоставления финансовых услуг в условиях повышения финансовых рисков, усиления нестабильности и цикличности развития финансовых рынков, угрозы мировых финансовых кризисов; сложность в достижении равновесного состояния финансовой системы из-за разбалансированности денежных потоков и отрыва денежной массы от реального обеспечения; уплотнение пространства и уменьшение затрат времени на проведение международных финансовых операций, «виртуализация» финансовых инструментов и объективное повышение потребности в защите от киберугроз; преобразования финансового менеджмента в реальный драйвер эффективности

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

воспроизводственных процессов, внедрение новых идей и инноваций; необходимость переориентации финансовых потоков на устойчивое развитие и поиск новых критериев эффективности инвестиционной и финансовой деятельности экономических субъектов в системе «природа-производство-общество». Сделан вывод об изменении концептуальных основ формирования новой парадигмы финансового менеджмента в XXI веке. К основным принципам формирования системы финансового менеджмента в изменяющемся глобальной среде отнесены: доминирование парадигмы ценности как основы ценностно-ориентированного финансового менеджмента; приоритет адаптивного финансового управления изменениями по фазам циклов; признание в качестве основного критерия эффективности максимизации операционных денежных потоков; повышение роли финансовых менеджеров в решении агентских конфликтов; трансформация информации, знаний и инноваций в основной ресурс финансового управления; необходимость разработки стратегий устойчивого управления финансами.

Ключевые слова: финансовая система, финансовый менеджмент, глобальные мегатренды, стоимостно-ориентированное управление финансами.

L. M. Remnyova, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Yu. V. Nikolaienko, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

**CONCEPTUALIZATION OF PARADIGM'S SHIFTS IN THE SYSTEM
OF FINANCIAL MANAGEMENT UNDER THE INFLUENCE OF GLOBAL MEGATRENDS
IN ECONOMIC DEVELOPMENT**

Abstract. *The article examines the impact of global megatrends of economic development (globalization, financialization, informatization, intellectualization, socialization) on the financial system as an object of management. The main consequences of such exposure include: the emergence of a qualitatively new services, financial products and financial instruments; modification of the mechanisms and the volumes of financial services in the context of rising financial risks, increasing instability and recurrence of financial markets, the threat of global financial crisis; difficulty in achieving equilibrium state of the financial system due to the imbalance of cash flows and the separation of money from the real security; seal area and reduce the time required to conduct international financial transactions, "virtualization" of financial instruments and the objective need to increase protection from cyber threats; transformation of financial management in the real driver of efficiency of reproduction processes, new ideas and innovations; the need to reorient financial flows on sustainable development and the search for new criteria of the investment and financial activities of economic entities in the "production-nature-society." The conclusion to change the conceptual principles of forming a new paradigm of financial management in the XXI century has been drawn. The main principles of forming the financial management system in the changing global environment are: the dominance paradigm values as the basis of value-oriented financial management; priority of adaptive changes in the financial management of the phases of cycles; recognition as the main criterion of maximizing the efficiency of operating cash flows; enhancing the role of financial managers in resolving conflicts agency; transformation of information, knowledge and innovation to the core resource financial management; the need to develop strategies for sustainable financial management.*

Keywords: financial system, financial management, global megatrends, value-oriented financial management.

Актуальність теми. Глибинні трансформації, що динамічно відбуваються у глобальному середовищі з початку XXI століття, формують нові реалії економічного буття і об'єктивно обумовлюють нагальну потребу в кардинальному теоретичному переосмисленні традиційних наукових парадигм економічних процесів та теоретико-методологічному обґрунтуванні сучасного контенту фінансового менеджменту вітчизняного бізнесу відповідно до загроз та викликів третього тисячоліття. В умовах фінансової глобалізації та посилення турбулентності світових фінансових рин-

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

ків особливої актуальності набувають питання наукового переосмислення новітніх процесів та явищ в системі усталеного категоріально-понятійного апарату з метою розробки сучасної концепції фінансового менеджменту, адекватної динаміці сучасних змін економічного буття. Як свідчить досвід багатьох країн, в тому числі як з розвиненою ринковою економікою, так і з трансформаційною, ефективність впливу фінансової системи на соціально-економічний розвиток суспільства в значній мірі залежить від досконалості методів фінансового управління та їх відповідності сучасним потребам. В площині вищезазначеного неабиякого значення набуває обґрунтування концептуальних засад сучасної системи фінансового менеджменту, релевантної до динамічних змін, невизначеності та нестійкості нового гео економічного простору.

Постановка проблеми. Розкрити концептуальні засади парадигмальних зрушень в системі фінансового менеджменту, що відбулися під впливом загроз та викликів глобального середовища.

Аналіз останніх досліджень. Широкому аспекту проблем управління фінансами та їх вирішенню присвячено фундаментальні наукові праці відомих учених: І. А. Бланка [2], В. В. Ковальова [5], М. А. Лімітовського, О. Н. Лобанової, В. П. Паламарчука [7, 8], В. П. Савчука [14] та ін. Теоретична важливість наукового доробку вище перерахованих вчених не ставиться під сумнів. Саме тому, у своєму подальшому дослідженні, ми лише коротко будемо зупинятись на їх змісті, в першу чергу, тільки задля того, щоб з'ясувати еволюційний характер формування сучасної системи фінансового менеджменту та вплив окремих чинників на його формування. Разом з тим, ми вважаємо, що в умовах динамічних соціально-економічних трансформацій нового тисячоліття, посилення кризових явищ та потрясінь назріла необхідність переглянути і розширити трактування концептуальної сутності парадигмальних зрушень у системі фінансового менеджменту під впливом світових мегатрендів, тому що таке розширення горизонтів сутності даного поняття, на нашу думку, дозволить глибше зрозуміти зміст сучасних векторів еволюції фінансових відносин в епоху глобальних змін.

Постановка завдання. Аналіз публікацій щодо проблем фінансового менеджменту у сфері бізнесу на сучасному етапі економічного розвитку виявив неоднозначність у трактуванні підходів до їх оцінки та існуючих прогалин в обґрунтуванні управлінських фінансових рішень з позицій врахування впливу сучасних глобальних мегатрендів економічного розвитку. Разом з тим, в умовах появи нових викликів глобального фінансового середовища, реальних загроз біфуркаційного стану вітчизняної економіки вже неможливо розробляти стратегію і тактику фінансового менеджменту без врахування передумов формування світових мегатрендів, їх перебігу та впливу на багаторівневу систему фінансових відносин. В площині вищезазначеного актуалізуються наукові розробки щодо обґрунтування кардинальних зрушень у парадигмі фінансового менеджменту під впливом глобальних мегатрендів. Відповідно, метою статті є дослідження світових мегатрендів в контексті їх впливу на фінансову систему як об'єкт управління і на цій основі обґрунтування концептуальних засад фінансового менеджменту з урахуванням кардинальних змін у його парадигмі в нових умовах третього тисячоліття.

Викладення основного матеріалу. Трансформаційні процеси в епоху глобальних змін, які переживає людство у новому тисячолітті, обумовлені становленням та розвитком постіндустріальної економіки, кардинальними якісними зрушеннями в атрибутах та ціннісних засадах господарювання й суспільного буття під впливом великомасштабних, довгострокових процесів світового розвитку.

Такі процеси отримали назву мегатрендів, так як на відміну від короткострокових тенденцій локальної дії, мають довгостроковий характер, глобальні наслідки та суттєвий вплив на формування нових траєкторій еволюції значного кола економічних відносин, в тому числі і в парадигмі фінансового менеджменту нового тисячоліття. Термін «мегатренди» вперше з'явився в книзі з аналогічною назвою «Мегатренди» американського футуролога Джона Нейсбітта, що була вперше опублікована у 1982 р. [11]. Згодом цей термін почав широко використовуватися і в економічній літературі для характеристики світових стійких макроекономічних чинників розвитку, що впливають на бізнес, економіку, суспільство, культуру і особисте життя всіх жителів планети [4].

Сучасні мегатренди соціально-економічного розвитку характеризуються надзвичайно високою швидкістю цивілізаційного поступу, значною напругою та інтенсивністю, глибинними змінами

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

світоглядних орієнтирів під взаємообумовленим впливом сукупності чинників. У науковому дискурсі відсутній єдиний підхід до виокремлення та сутнісного наповнення основних мегатрендів, що характеризують сучасний етап економічного розвитку. Серед існуючих точок зору на трактування мегатрендів виділимо окремі діаметральні, щоб розширити бачення досліджуваної проблеми. Так, зокрема, В. Д. Базилевич [1] до основних мегатрендів економічного розвитку відносить: 1) глобалізацію; 2) фінансіалізацію; 3) інформатизацію; 4) інтелектуалізацію; 5) соціалізацію. У Вікіпедії наведено дещо іншу конфігурацію основних світових мегатрендів економічного розвитку [15]: 1) глобалізація; 2) прискорення темпів соціального розвитку; 3) регіоналізація; 4) мережений простір; 5) недержавні фактори; 6) поліцентризація; 7) універсалізація міграційних потоків; 8) криза глобального лідерства. В. М. Мотриченко, В. В. Опалько [10] розглядають мегатренди у історичній ретроспективі і в цій площині виділяють так звані мегатренди «вчорашнього дня», що були актуальними в кінці минулого століття і продовжують бути актуальними і в XXI столітті (трансформація суспільства від промислового до інформаційного типу; розвиток Інтернет-технологій та електронної комерції; аутсорсинг, франчайзинг, лізинг та ін. популярні бізнес-моделі, які значно розширили сферу впливу; демографічний вибух) та сучасні мегатренди економічного розвитку (постіндустріалізм - перехід від індустріального суспільства до інформаційного; екологізація всієї системи господарювання на основі керованого розвитку з використанням високотехнологій (high-tech); урбанізація, пов'язана з поліпшенням якості життя та багато інших).

Незважаючи на різні наукові підходи, спільним у вищезазначених класифікаціях є врахування кардинального впливу глобалізації та інформатизації суспільства на світову господарську систему в процесі переходу від індустріальної до постіндустріальної економіки. Водночас, Козьменко С. В. та Корнеєв М. В., обґрунтовуючи вищезгаданий етап генези економічних систем, справедливо акцентують увагу на необхідності врахування існуючого зв'язку динамічних трансформацій у структурній організації економіки з посиленням розвитку фінансового сектору та зростанням волатильності руху фінансових ресурсів, на що більшість науковців не завжди звертають увагу [6]. Таким чином, з точки зору проблеми даного дослідження більш обґрунтованою є класифікація сучасних мегатрендів економічного розвитку, запропонована В. Д. Базилевичем [1], так як виділений ним мегатренд фінансіалізації, що характеризується кардинальними зрушеннями у структурі сучасної світової економіки у зв'язку із гіпертрофованим домінуванням фінансового сектору, безпосередньо обумовлений стрімкою еволюцією фінансового сектору і підвищенням його значущості, що не може не впливати на нові вектори розвитку системи фінансового менеджменту. В таблиці 1 нами розкрито зміст основних глобальних мегатрендів та виявлено їх вплив на фінансову систему як об'єкт управління.

Таблиця 1

**Вплив основних мегатрендів економічного розвитку
на фінансову систему як об'єкт управління**

Основні мегатренди	Сутнісні ознаки	Вплив на фінансову систему як об'єкт управління
1	2	3
Глобалізація	Становлення нового гео-економічного простору, контрольованого транснаціональним капіталом	Трансформація фінансової сфери у світову під впливом комунікаційних та обчислювальних технологій, поява якісно нових послуг, фінансових продуктів та фінансових інструментів, актуалізація загальносвітової координації фінансових політик різних держав як умови стабільності світової фінансової системи
Фінансіалізація	Кардинальні зрушення у структурі сучасної світової економіки, пов'язані з гіпертрофованим домінуванням фінансового сектору	Видозміна механізмів та обсягів надання фінансових послуг, підвищення фінансових ризиків, посилення нестабільності та циклічності розвитку фінансових ринків, загроза світових фінансових криз, складність у досягненні рівноважного стану фінансової системи через розбалансованість грошових потоків і відриву грошової маси від реального забезпечення

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

1	2	3
Інформатизація	Широкомасштабне використання інформаційно-комп'ютерних технологій у всіх сферах життя, перехід до інформаційного суспільства	Ущільнення простору та зменшення витрат часу на проведення міжнародних фінансових операцій, «віртуалізація» фінансових інструментів та об'єктивне підвищення потреби у захисті від кіберзагроз
Інтелектуалізація	Кардинальне підвищення ролі людського капіталу як рушійної сили соціально-економічного розвитку завдяки реалізації його креативного потенціалу	Висока якість менеджменту в цілому та фінансового менеджменту, зокрема, виступає запорукою ефективності відтворювальних процесів, впровадження нових ідей та інновацій
Соціалізація	Підпорядкування економічних процесів інтересам розвитку людини та суспільства в цілому	Актуалізація пошуку нових критеріїв ефективності інвестиційної та фінансової діяльності економічних суб'єктів в системі «природа-виробництво-суспільство» в умовах обмеженості усіх видів ресурсів з урахуванням необхідності поєднання економічної, гуманістичної та екологічної складової

Джерело: складено автором на основі джерел [1, 6, 10, 15]

Для дослідження впливу вищезазначених чинників на сучасну систему фінансового менеджменту слід розглянути еволюційний характер її формування. Основні етапи формування наукових підходів у розвитку загального менеджменту та вплив відомих наукових шкіл на розвиток фінансового менеджменту систематизовано нами в таблиці 2.

Представлені в таблиці наукові підходи в якості предмета вивчення розглядають структуру управління і є найбільш розробленими в економічній літературі. Водночас, останнім часом з'являються нові підходи до управління складними системами: оптимізаційний, синергетичний, міждисциплінарний, рефлексивний, «людиноцентристський» та інш.

Як свідчить проведений аналіз, еволюція розвитку фінансового менеджменту та ускладнення його задач в процесі цивілізаційного поступу в значній мірі обумовлена змінами стратегічних ресурсів, необхідних для розвитку господарства і задоволення базових суспільних потреб в процесі генези економічних систем. Так, зокрема, Мельник Т. В. в якості таких стратегічних ресурсів у доіндустріальній економіці відносить сировинні матеріали, в індустріальній економіці – фінансовий капітал, а в постіндустріальній економіці – знання [9].

Водночас, у зв'язку із тим, що потреба у фінансовому менеджменті виникла вже в індустріальній економіці, його еволюція відбувалася набагато швидше, а основні задачі управління стосувалися раціонального формування, розподілу та використання фінансових ресурсів з урахуванням дотримання пріоритетів конкретного історичного етапу. Так, зокрема, американський вчений Бріхгем Є. Ф. відмічає [3], що вже на початкових етапах формування фінансового менеджменту в США в кінці XIX-го століття під впливом стрімкого розвитку товарних ринків та необхідності концентрації значних обсягів капіталу для реального сектору економіки основним предметом вивчення фінансового менеджменту стали правові аспекти злиття різних компаній, утворення нових фірм, емісія різних цінних паперів з метою залучення та збільшення капіталу.

Паралельно з розвитком фінансових ринків та підвищенням нестабільності економічної системи під час кризи 30-х років (XX століття) ускладнюється предмет фінансового менеджменту за рахунок розробки засад антикризового управління фінансами фірм, а в посткризовий період (50-60-і роки XX століття) акценти фінансового менеджменту відповідно зміщуються на прийняття оптимальних фінансових рішень щодо формування структури капіталу і обґрунтування раціональних напрямків його розміщення за допомогою оптимізаційних моделей. Таким чином протягом

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

минулого століття фінансовий менеджмент постійно розвивався, що проявилось у розширенні його предмету, удосконаленні фінансових методів, ускладненні інструментарію [3, 12, 13].

Таблиця 2

Систематизація наукових підходів у розвитку загального менеджменту та їх вплив на формування понятійного апарату фінансового менеджменту

Назва наукового підходу	Сутність підходу	Школи управління, що дотримувалися даного підходу, та їх основні представники	Вплив на розвиток фінансового менеджменту
<i>Традиційний підхід</i>	Окремо розглядаються такі складові менеджменту як робота, персонал, адміністрування, мотивація, система управління фірмою. Головним предметом дослідження виступає ефективність праці на нижчих рівнях управління	Класична (традиційна) школа управління. Представники: Ф. Тейлор, Х. Емерсон, Г. Форд, С. Томпсон, Л. Аллен, М. Фоллет, Р. Шелтон та інші	Закладено основи для раціоналізації бізнес-процесів та підвищення ефективності взаємодії працівників фінансових служб
<i>Функціональний (процесний) підхід</i>	Управління розглядається як процес, що включає: постановку мети; планування; організаційну роботу; мотивацію; контроль. Досліджуються основні принципи та функції менеджменту	Адміністративно-функціональна школа управління. Представники: А. Файол, Дж. Муні, А. Рейлі, Г. Кунтс, С. О'Доннел, Ч. Бернард та інші	Закладено основи функціонального фінансового менеджменту
<i>Системний підхід</i>	Організація розглядається як система, що має вхід, вихід, зворотні зв'язки і на яку впливають зовнішні фактори	Класична (традиційна) школа управління. Представники: Ф. Тейлор, Х. Емерсон, Г. Форд, С. Томпсон, Л. Аллен, М. Фоллет, Р. Шелтон та інші	Створено передумови для розуміння фінансового менеджменту як системи раціонального управління фінансами
<i>Ситуаційний підхід</i>	Методи управління вибираються в залежності від конкретної ситуації з урахуванням впливу найбільш вагомих ситуаційних чинників		Закладено основи для раціоналізації бізнес-процесів та підвищення ефективності взаємодії працівників фінансових служб

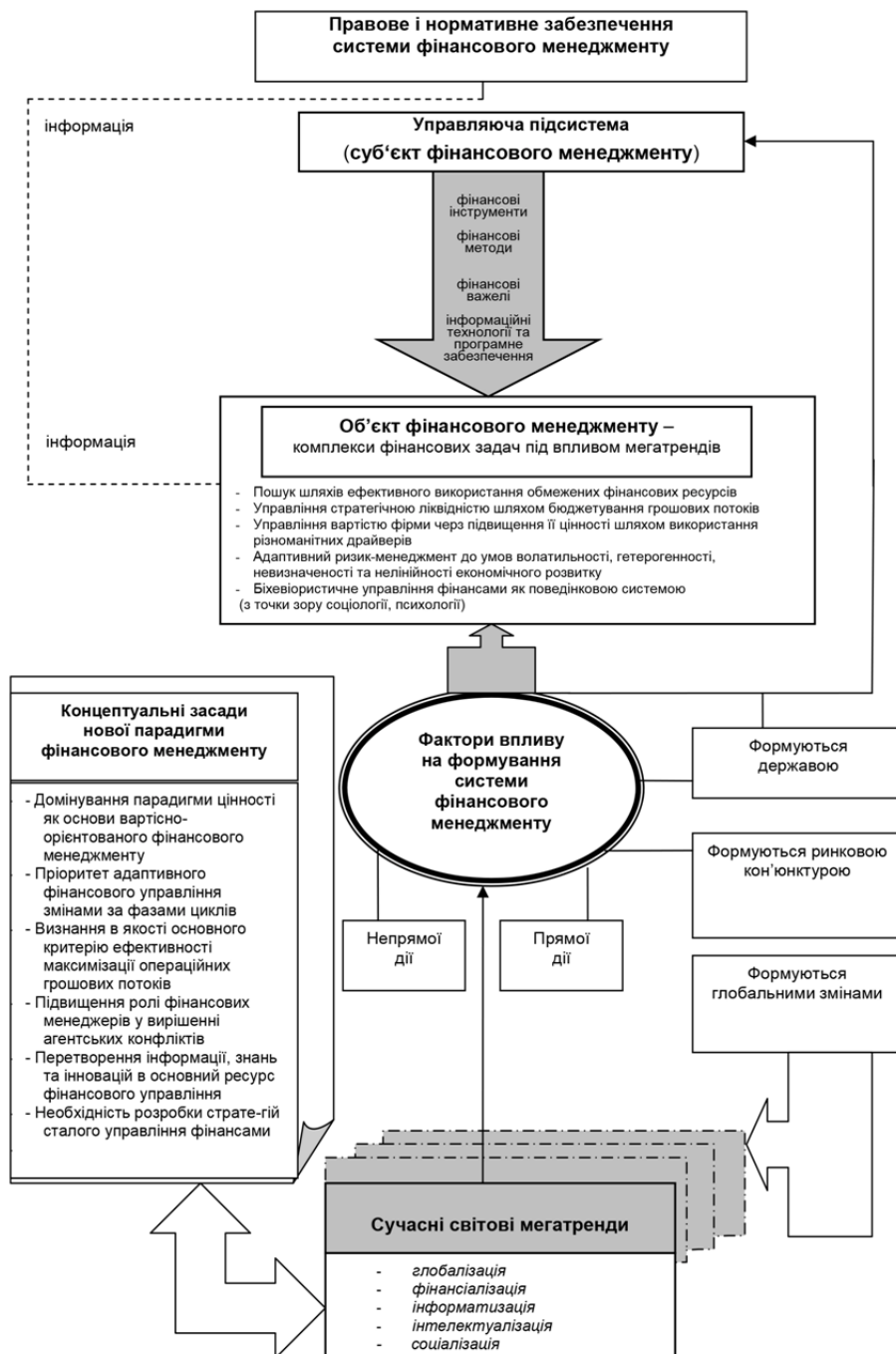
Джерело: складено автором на основі джерел [2, 5, 12, 13, 14]

Водночас, нові реалії економічного буття з початку XXI століття обумовлюють масштабні трансформації системи фінансового менеджменту, що актуалізує переосмислення його концептуальних засад в площині парадигмальних зрушень під впливом глобальних мегатрендів, зазначених в таблиці 1.

З метою розробки сучасної концепції фінансового менеджменту, адекватної динаміки сучасних змін економічних процесів. Дослідження даної проблематики дозволяє дійти висновку, що в міру ускладнення глобальних фінансових ринків, посилення турбулентності економічних процесів з'являються зовсім інші пріоритети, що формують комплекс задач фінансового менеджменту під впливом вищезазначених світових мегатрендів (рис. 1).

Водночас, в умовах посилення кризових явищ в економіці, коли підтримувати фінансову стійкість стає все важче, особливо зростає роль власного капіталу та довгострокових джерел фінансування економічних суб'єктів. При цьому основним результируючим показником ефективності використання вкладеного капіталу стає вже не стільки чистий прибуток, як операційний грошовий потік, що об'єктивно обумовлює потребу його синхронізації з потребами капіталу в кожному конкретному періоді. Аналогічно, операційний грошовий потік доцільно використовувати і при визначенні всіх фінансових коефіцієнтів для обґрунтування управлінських фінансових рішень.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Рис. 1. Концептуалізація нової парадигми фінансового менеджменту під впливом світових мегатрендів
Джерело: складено автором на основі джерел [1, 6, 7]

При цьому варто акцентувати увагу, що після прийняття нових міжнародних стандартів аудиту та фінансової етики та посилення прозорості світових фінансових ринків у фінансових менеджерів з'являється реальна можливість управляти вартістю фірми за допомогою вибору окремих драйверів збільшення ринкової вартості. Водночас, ринкова вартість фірми все більше залежить від цінності її продукції, послуг, фінансових інструментів для споживачів. В цьому кон-

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

тексті зростає роль біхевіористичних (поведінкових) теорій як інструменту аналізу фінансових ринків з урахуванням особливостей ментальності та поведінки його учасників.

Висновки. Основні світові глобальні мегатренди економічного розвитку (глобалізація, фінансіалазація, інформатизація, інтелектуалізація та соціалізація) обумовлюють певні видозміни фінансової системи як об'єкта управління, що важливо враховувати при розробці концептуальних засад фінансового менеджменту в епоху глобальних змін: появу якісно нових послуг, фінансових продуктів та фінансових інструментів; видозміну механізмів та обсягів надання фінансових послуг в умовах підвищення фінансових ризиків, посилення нестабільності та циклічності розвитку фінансових ринків, загрози світових фінансових криз; складність у досягненні рівноважного стану фінансової системи через розбалансованість грошових потоків і відриву грошової маси від реального забезпечення; ущільнення простору та зменшення витрат часу на проведення міжнародних фінансових операцій, «віртуалізація» фінансових інструментів та об'єктивне підвищення потреби у захисті від кіберзагроз; перетворення фінансового менеджменту у реальний драйвер ефективності відтворювальних процесів, впровадження нових ідей та інновацій; необхідність переорієнтації фінансових потоків на сталий розвиток та пошук нових критеріїв ефективності інвестиційної та фінансової діяльності економічних суб'єктів в системі «природа-виробництво-суспільство».

З врахуванням впливу вищезазначених мегатрендів основа увага фінансових менеджерів фірм повинна приділятися вирішенню комплексу управлінських задач, що має нове змістовне наповнення:

- пошук шляхів ефективного використання обмежених фінансових ресурсів та відповідне обґрунтування напрямів інвестування коштів в активи з найвищим доходом при мінімальному рівні ризику;
- управління стратегічною ліквідністю фірми шляхом раціонального бюджетування грошових потоків;
- управління вартістю фірми через зростання її цінності в довгостроковому періоді та виявлення альтернативних можливостей формування і розподілу фінансових ресурсів, що можуть позитивно вплинути на зростання загальної вартості капіталу;
- адаптивний ризик-менеджмент до умов волатильності, гетерогенності, невизначеності та нелінійності розвитку економічних процесів;
- біхевіористичне управління фінансами на основі знань психології поведінки споживачів фінансових інструментів та послуг.

Водночас, в нових динамічних умовах розвитку глобальних фінансових ринків, коли основним стратегічним ресурсом стає вже не стільки фінансовий капітал, скільки знання та досвід конкретних управлінців стосовно використання інноваційних фінансових механізмів, інструментів, технологій, бізнес-процесів, фінансовий менеджер перетворюється у ключову фігуру і стає інтегратором цінності (вартості) компанії, а домінуюча парадигма цінності обумовлює потребу у новому сучасному напрямі фінансового менеджменту – ціннісно-орієнтованому (або вартісно-орієнтованому). Разом з тим, фінансовий менеджер у силу існуючої розбіжності своїх інтересів як найманого працівника (хоча і в складі топ-менеджменту фірми) з інтересами власників стає активним учасником агентських конфліктів, а тому ефективність фінансового менеджменту у площині вартісно-орієнтованого управління безпосередньо залежить від здатності управлінців уникнути конфронтацію та гармонізувати інтереси всіх учасників фінансових операцій. Крім того, в умовах посилення турбулентності економічних процесів антикризовий фінансовий менеджмент повинен бути вбудований в систему безпеки фірми як невід'ємний механізм забезпечення сталого розвитку.

Література

1. Базилевич В. Д. Концептуалізація мегатрендів економічного розвитку в контексті глобальних викликів сучасності / В. Д. Базилевич // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. – С. 11-15.
2. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс / І. А. Бланк. – Київ: Ельга, 2005. – С. 655.
3. Брігхем Е. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. / Е. Брігхем - К.: Молодь, 1997.- 1000 с.
4. Доклад Всемирного экономического форума Redesigning Business Value & A Roadmap to Sustainable Consumption, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slideshare>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

---

net/sustainablebrands/wefredesigning-business- value.

5. Ковальов В. В. Фінансовий менеджмент: теорія і практика / В. В. Ковальов. – М.: ТКВелби, 2007. – 1024 с.
6. Козьменко С. М. «Фінансова економіка як етап генези економічних систем / С. М. Козьменко, М. В. Корнеєв. // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 5(3), 2011. – С. 240-245.
7. Лимитовский М. А. Финансовый менеджмент как сфера прикладного использования корпоративных финансов. В 2-х частях. Часть I. Прикладные корпоративные финансы / М. А. Лимитовский, Е. Н. Лобанова, В. П. Паламарчук. – М.: ВШФМ РАНХиГС при Президенте РФ, 2011. – 392 с.
8. Лимитовский М. А. Финансовый менеджмент как сфера прикладного использования корпоративных финансов. В 2-х частях. Часть II. Корпоративный финансовый менеджмент / М. А. Лимитовский, Е. Н. Лобанова, В. П. Паламарчук. – М.: ВШФМ РАНХиГС при Президенте РФ, 2011. – 734 с.
9. Мельник Т. М. Постіндустріальна економіка: основні ознаки та конкурентні переваги / Т. М. Мельник // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. - №6 (41). – С. 119-127.
10. Мотриченко В. М. Мегатренди глобального економічного розвитку./ В. М. Мотриченко, В. В. Опалько // Фінансовий простір. – 2014. - №4(16). - С. 176-181.
11. Нейсбит Д. Мегатренды / Д. Нейсбит; пер. с англ. М. Б. Левина. – М : ООО «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2003. – 380 с.
12. Ремньова Л. М. Еволюція поглядів на предмет фінансового менеджменту / Л. М. Ремньова // Сіверянський літопис. – 2002. – № 5. - С. 143-145.
13. Ремньова Л. М. Концептуальні засади фінансового менеджменту / Л. М. Ремньова // Наукові праці НДФІ. – Науковий збірник. – 2003. – Випуск 2(21). – С. 28-35.
14. Савчук В. П. Практическая энциклопедия: финансовый менеджмент / В. П. Савчук– К: Companion, 2008. – 884 с.
15. Современные глобальные мегатренды [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://ru.wikipedia.org>.

References

1. Bazylevych, V. D. (2012). Kontseptualizatsiia mehatrendiv ekonomichnoho rozvytku v konteksti hlobalnykh vyklykiv suchasnosti [Conceptualization of Megatrends of economic development in the context of global challenges of our time]. Proceedings from: *Materialy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii: Paradyhmalni zrushennia v ekonomichnii teorii (11-15) – International Scientific-practical conference: paradigm shifts in economic theory of XXI century (11-15)*. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
2. Blank, I. A. (2005). *Finansovyi menedzhment: navchalnyi kurs [Financial Management: Training Course]*. Kyiv: Elha [in Ukrainian].
3. Eugene Brigham (1997). *Fundamentals of Financial Management*. Holt Rinehart & Winston.
4. Doklad Vsemyrnogo ekonomycheskoho foruma Redesigning Business Value & A Roadmap to Sustainable Consumption [The report of the World Economic forum Redesigning Business Value & A Roadmap to Sustainable Consumption]. (2010). [www.slideshare.net](http://www.slideshare.net/sustainablebrands/wefredesigning-business-value) Retrieved from: <http://www.slideshare.net/sustainablebrands/wefredesigning-business-value>. [in Ukrainian].
5. Kovalov, V. V. (2007). *Finansovyi menedzhment: teoriia i praktyka [Financial Management: Theory and Practice]*. Moscow: TKVelby. [in Ukrainian].
6. Kozmenko, S. M., & Kornieiev, M. V. (2011). Finansova ekonomika yak etap henezы ekonomichnykh system [The financial economy as the genesis stage of economic systems]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriya "Ekonomika" - Herald of the Dnepropetrovsk National University. Series "Economics"*, 5(3), 240-245 [in Ukrainian].
7. Limitevskiy, M. A., Lobanova, E. N., & Palamarchuk, V. P. (2011). *Finansovyy menedzhment kak sfera prikladnogo ispolzovaniya korporativnykh finansov. V 2-kh chastyakh. Chast I. Prikladnye korporativnye finansy [Financial management as a scope of applied use of corporate finance. In 2 parts. Part I. Applied Corporate Finance]*. Moscow: VShFM RANKHiGS pri Prezidente RF. [in Russian].
8. Limitovskiy, M. A., Lobanova, E. N., & Palamarchuk, V. P. (2011). *Finansovyy menedzhment kak sfera prikladnogo ispolzovaniya korporativnykh finansov. V 2-kh chastyakh. Chast II. Korporativnyy finansovyy menedzhment [Finansovyy menedzhment kak sfera prikladnogo ispolzovaniya korporativnykh finansov. V 2-kh chastyakh. Chast II. Corporate Financial Management]*. Moscow: VShFM RANKHiGS pri Prezidente RF. [in Russian].
9. Melnyk, T. M. (2008). *Postindustrialna ekonomika: osnovni oznaky ta konkurentni perevahy [Postindustrial economics: the main features and competitive advantages]. Zovnishnia torhivlia: pravo ta ekonomika - Foreign trade: law and economics*, 6 (41), 119-127 [in Ukrainian].
10. Motrychenko, V. M., & Opalko, V. V. (2014). *Mehatrendy hlobalnoho ekonomichnoho rozvytku [Megatrends of global economic development]. Finansovyi prostir - Financial space*, 4(16), 176-181 [in Ukrainian].
11. John Naisbitt (1988). *Megatrends: Ten New Directions Transforming Our Lives*. Grand Central Publishing.
12. Remnova, L. M. (2002). *Evolutsiia pohliadiv na predmet finansovoho menedzhmentu [The evolution of opinions on the object of financial management]. Siverianskyi litopys - Siverianskyi litopys* 5, 143-145 [in Ukrainian].
13. Remnova, L. M. (2003). *Kontseptualni zasady finansovoho menedzhmentu [Conceptual foundations of financial management]. Naukovi pratsi NDFI – Naukovi pratsi NDFI – Scientific works of science-based-research financial institute, Scientific Journal*, 2(21), 28-35 [in Ukrainian].
14. Savchuk, V. P. (2008). *Prakticheskaya entsiklopediya: finansovyy menedzhment [Practical Encyclopedia: financial management]*. Kyiv: Companion [in Russian].
15. *Sovremennyye globalnye mehatrendy [Modern Global Megatrends]*. (n.d.). ru.wikipedia.org Retrieved from: <https://ru.wikipedia.org>. [in Russian].

Надійшла 18.06.2015